
LEIDRAAD OMGEVINGSFACTOREN VOOR DE KINDEROPVANG

Vlaamse overheid

Zorg en Gezondheid

Afdeling Preventie

Team Milieugezondheidszorg

13 juni 2016

INHOUD

Inleiding.....	4
Doel	4
Doelgroep	5
Kadering.....	5
Ventilatie en verluchting als algemene oplossing.....	6
Aanbevelingen:	6
Ligt de kinderopvang aan een drukke straat?	6
Luchtkoeling via Airco	7
Aanbevelingen:	7
(Mee)roken.....	7
Aanbevelingen:	8
Ligging van de opvangplaats: luchtverontreiniging en geluidshinder door verkeer	9
Luchtverontreiniging	9
Nieuwe kinderopvanglocatie	9
Aanbevelingen:	9
Bestaande kinderopvang	9
Aanbevelingen:	9
Geluidsoverlast	9
Aanbevelingen:	10
KRAANTJESWATER	10
FLESVOEDING	10
LEIDINGWATER	10
PUTWATER	10
binneninstallatie waterleiding	10
Lood in drinkwater.....	11
Lood in verf.....	12
Aanbevelingen:	12
Asbest	12
Aanbevelingen:	12
verbrandingsproducten	12
Koolstofmonoxide (CO).....	12
Aanbevelingen:	13
Wierook en kaarsen.....	13
Aanbevelingen:	13

Temperatuur en vochtigheid	13
Aanbevelingen:	14
Hitte en ozon	14
Aanbevelingen:	14
Luchtverfrissers, verf, lijm, schoonmaakmiddelen	14
Aanbevelingen:	14
Schoonmaken	15
Aanbevelingen:	15
Garages en opslagplaatsen	15
Aanbevelingen:	15
Gevaarlijke Producten	16
Aanbevelingen:	16
Ongedierte	16
Aanbevelingen:	16
Buitenzandbak	17
Aanbevelingen:	17
(Verplaatsbaar) zwembad	17
Aanbevelingen:	17
Hoogspanningslijnen	18
Aanbevelingen	18
Zendantennes en draadloze communicatie apparaten	18
Aanbevelingen	19

INLEIDING

Volgens talrijke internationale onderzoeken en de Wereldgezondheidsorganisatie hebben luchtvervuiling en andere omgevingsfactoren een belangrijke invloed op de gezondheid van de mens. Een gezond binnen- en buitenmilieu is nog belangrijker bij kleine kinderen. Kinderen bevinden zich in een cruciale fase in hun fysieke en mentale ontwikkeling.

DOEL

Deze leidraad geeft informatie over verschillende omgevingsfactoren die de gezondheid van kinderen in de kinderopvang kunnen beïnvloeden. Het bevat aanbevelingen met betrekking tot een gezond (binnen)milieu in de kinderopvang. Het is een code van goede praktijk met als doel de risico's voor de gezondheid tot een minimum te beperken.

DOELGROEP

Met dit document richt de Vlaamse overheid zich tot initiatiefnemers, financierders, gemeentes, uitbaters en medewerkers van kinderopvang.

Door aandacht te hebben voor een gezond binnenmilieu en de omgeving bij het bouwen en inrichten alsook bij de dagelijkse werking, kan elke kinderopvang een bijdrage leveren aan de gezonde ontwikkeling van elk kind.

KADERING

Deze leidraad is er gekomen naar aanleiding van het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering van 22 november 2013 houdende de vergunningsvoorwaarden en het kwaliteitsbeleid voor gezinsopvang en groepsopvang van baby's en peuters. Het is een aanvulling bij de checklist van Kind en Gezin

<http://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector/werkinstrumenten/risicoanalyse/>. Het kan een hulp zijn bij de risicoanalyse die elke kinderopvang om de 2 jaar uit moet voeren.

VENTILATIE EN VERLUCHTING ALS ALGEMENE OPLOSSING

Binnen is de lucht meestal slechter als buiten. De kwaliteit van de binnenlucht wordt bepaald door verschillende factoren, afkomstig van zowel de buitenlucht als de gebruikte bouw- en onderhoudsmaterialen, de inrichting van de ruimtes en de activiteiten van de gebruikers.

Ongeacht de oorzaak, kan je de ophoping van de meeste schadelijke stoffen voorkomen door een goede luchtverversing: de vervuilde binnenlucht wordt hierbij eenvoudigweg vervangen door verse buitenlucht.

Schadelijke stoffen in de binnenlucht kunnen zorgen voor o.a. irritatie van de ogen en luchtwegen, hoofdpijn, allergie en astma. Sommige stoffen zijn kankerverwekkend en CO kan tot coma en zelfs tot de dood leiden.

Luchtverversing: 2 types:

- **ventileren:** voortdurend (24u op 24) verversen van lucht;
- **verluchten:** raam of buitendeur wijd openzetten gedurende een korte tijd

Beide types van luchtverversing moeten toegepast worden om een goed binnenmilieu te kunnen garanderen.

AANBEVELINGEN:

- ✓ ventileer continu, ook wanneer er niemand aanwezig is ('s nachts, in het weekend);
- ✓ ventileren doe je via een gecontroleerd ventilatiesysteem of door ramen op een kier of kiep te zetten of via verluchttingsroosters. Zorg voor een goede luchtdoorstroming.
- ✓ Heb je een mechanische ventilatiesysteem, gebruik het volgens de voorschriften van de installateur, laat minsten jaarlijks een onderhoud uitvoeren en controleer de filters minstens om de drie maanden en reinig of vervang ze als dat nodig is.
- ✓ Heb je ventilatieroosters, maak ze dan regelmatig schoon met een stofzuiger, om de één tot drie maanden.
- ✓ Extra verluchting is nodig is nodig bij activiteiten waarbij vocht of schadelijke stoffen vrijkomen, zoals:
 - tijdens en na schoonmaken;
 - tijdens en na het koken en knutselen (lijmen, verven,..);
 - bij bewegingsspelletjes;
 - gedurende enkele maanden na aankoop van nieuwe meubels, gordijnen;
 - tijdens en enkele maanden na renovatiewerken, schilderen van muren,... Voer geen renovatiewerken uit in het bijzijn van de kinderen.
 - Na het slapen in de slaapkamers

LIGT DE KINDEROPVANG AAN EEN DRUKKE STRAAT?

- ✓ ondanks de ligging zijn ventilatie en verluchting nodig. Anders stapelen de vervuilende stoffen zich op in de binnenruimtes;

- ✓ verlucht bij voorkeur buiten de spitsuren;
- ✓ doe dat liefst via een venster dat niet op de straat uitgeeft; als je geen keuze hebt, verlucht toch! Anders blijven vervuilende stoffen zich opstapelen in je huis. Zorg bij de plaatsing van een ventilatiesysteem er voor dat de toevoer van de lucht zich aan de achterzijde van de woning bevindt.

LUCHTKOELING VIA AIRCO

Airco kan verantwoordelijk zijn voor infecties van de luchtwegen. Een slecht onderhouden systeem kan er voor zorgen dat ziektekiemen worden verspreid. Airco kan voor afkoeling zorgen tijdens een hitteperiode.

AANBEVELINGEN:

- ✓ Zorg dat de temperatuur in de ruimte niet te laag wordt, zodat het verschil met de buitentemperatuur niet te groot is. Probeer binnen een temperatuur tussen 22°C en 26°C te houden;
- ✓ sluit de ramen en ventilatieroosters niet af, zodat er voldoende verluchting en ventilatie is;
- ✓ zorg voor voldoende reiniging en onderhoud van de installatie en de filter, volgens de aanbeveling van de producent;
- ✓ gebruik geen airco met luchtbevochtiging (kans op legionellagroei en -verspreiding als de bevochtiging niet met stoom gebeurt).

(MEE)ROKEN

In de kinderopvanglocatie mag niet gerookt worden in ruimtes waar kinderen of werknemers komen of waar voedingsmiddelen gehanteerd worden. ¹

Kinderen die blootgesteld worden aan passief roken zijn vaker ziek en hebben meer kans op problemen met de luchtwegen/verminderde longfunctie/astma, ze hebben last van terugkerende middenoorsteking en huidproblemen en hun aderen raken beschadigd door vroegtijdige veroudering. Bovendien hebben ze een verhoogde kans op wiegendood.

¹ "Wet van 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook (Stbl. 29.XII.2009)" <http://www.health.belgium.be/nl/gezondheid/zorg-voor-jezelf/alcohol-tabak/tabaksproducten-en-rookverbod/rookverbod>

AANBEVELINGEN:

- ✓ **ROOK ENKEL BUITEN !!!** , ver genoeg van het raam, buitendeur of luchtaanzuiging van het ventilatiesysteem;
- ✓ rook ook niet in de aparte ruimtes waar de kinderen niet komen, ook niet als daar het raam of de buitendeur open staat (bv. slaapkamer volwassenen/garage bij onthaalouders, garage bij crèches);
- ✓ rook ook niet op het moment dat de opvang gesloten is;
- ✓ installeer geen rookkamer (de schadelijke stoffen sijpelen toch deels de rest van de woning binnen).

LIGGING VAN DE OPVANGPLAATS: LUCHTVERONTREINIGING EN GELUIDSHINDER DOOR VERKEER

Luchtverontreiniging

Het langdurig verblijven nabij drukke wegen leidt tot verhoogde gezondheidsrisico's, vooral voor kwetsbare groepen zoals kleine kinderen. Hoe dichters tegen de weg, hoe hoger de concentraties fijn stof -inclusief roet- en stikstofoxiden. Kinderen die langs drukke wegen wonen of langs drukke wegen naar school gaan, hebben gemiddeld genomen meer luchtwegklachten dan kinderen die ver van drukke wegen wonen of naar school gaan.

NIEUWE KINDEROPVANGLOCATIE

AANBEVELINGEN:

Hou rekening met de afstand tot een drukke straat bij het inplanten van een nieuw kinderopvangverblijf.

- ✓ Zorg en Gezondheid adviseert om bij de inplanting van nieuwe kinderdagverblijven rekening te houden met de afstanden tot drukke verkeerswegen.

Dit wil zeggen dat een crèche best

- minimaal 300 m of verder van een snelweg en ringweg ligt en
 - minimaal 50 m of verder van een gewestweg (N-weg) of een drukke weg (>10.000 voertuigbewegingen/24u) ligt.
- ✓ Kies liever voor een zijstraat dan voor een drukke weg.

BESTAANDE KINDEROPVANG

AANBEVELINGEN:

- ✓ ondanks de ligging blijft ventilatie en verluchting nodig, anders stapelen de vervuilende stoffen zich op in de binnenruimtes.
- ✓ best ventileren en verluchten aan de zijde van het gebouw of woning waar weinig of minder verkeer langskomt
- ✓ Kan dit niet, laat dan voor en na de piekuren de frisse lucht binnen. Houd nooit alle ramen de hele dag gesloten.
- ✓ plaats de toevoer van een mechanische ventilatie aan de andere kant van het gebouw, verder van de straat;

GELUIDSOVERLAST

Omgevingslawaai kan een invloed hebben op de geestelijke ontwikkeling van het kind (taalontwikkeling, slaapstoornissen,...).

AANBEVELINGEN:

- ✓ open de ramen liever aan een andere kant van de ruimte dan de (drukke) straatkant;
- ✓ denk aan goede geluidsisolatie als de locatie aan een drukke straat of spoorweg ligt.

KRAANTJESWATER

FLESVOEDING

Wat betreft het aanmaken van flesvoeding verwijzen we allereerst naar de aanbevelingen van Kind en Gezin, gebaseerd op het advies van de Hoge Gezondheidsraad:

<http://www.kindengezin.be/voeding-en-beweging/flesvoeding/maken-bewaren-en-meenemen/maken/#Water>.

LEIDINGWATER

- ✓ Leidingwater moet veilig en gezond zijn. De drinkwatermaatschappijen volgen deze kwaliteit op in het kader van de Vlaamse drinkwaterwetgeving. Zij voeren een groot aantal analyses op het water uit, zowel op plaatsen in de productie als aan kranen bij mensen thuis en in publieke gebouwen. Elk kinderopvanginitiatief wordt één keer om de 3 jaar bezocht voor een staalname.
- ✓ Voor gegevens omtrent de waterkwaliteit in uw regio kan u terecht bij uw drinkwatermaatschappij en/of in de jaarlijkse rapporten van de Vlaamse Milieumaatschappij omtrent de drinkwaterkwaliteit in Vlaanderen (<https://www.vmm.be/water/drinkwater/kwaliteit>).

PUTWATER

Putwater is water dat niet afkomstig is uit het openbaar waterdistributienet met als bron ondiep of diep grondwater.

- ✓ Putwater is kwetsbaar voor verontreiniging en het gebruik ervan kan gezondheidsrisico's inhouden. Daarom geniet, indien mogelijk, leidingwater als drinkwater de voorkeur. Informeer bij je drinkwatermaatschappij naar de mogelijkheid om aan te sluiten op het openbaar waterleidingnet als je momenteel enkel over putwater beschikt. Voor de contactgegevens van je drinkwatermaatschappij kan je terecht op www.aquaflanders.be.
- ✓ Wanneer je in de kinderopvang putwater gebruikt voor drinkwatertoepassingen, dan ben je verplicht om de kwaliteit ervan regelmatig te laten controleren. Meer info: <https://www.vmm.be/publicaties/handleiding-controle-en-rapporteringsverplichtingen-private-waterleveranciers>.

BINNENINSTALLATIE WATERLEIDING

Een goede binneninstallatie is belangrijk voor een goede waterkwaliteit tot aan de kraan.

- ✓ Kies voor het materiaal van leidingen en verbindingen voor inert materialen die geen stoffen afgeven aan het water. Vraag voor de materiaalkeuze advies aan een expert.
- ✓ Het gebruik van toestellen zoals waterontharders en filters kunnen de kwaliteit negatief beïnvloeden.
- ✓ Zorg dat er geen rechtstreekse verbinding is tussen regenwater- en het drinkwatercircuit zodat het regenwater je drinkwater niet kan vervuilen. Een vaste verbinding is verboden. Meer info: <http://www.vmm.be/waterloket/gezond-water/regenwater-veilig-gebruiken>.
- ✓ Spoel de leidingen na een periode van stilstand.
- ✓ Onderhoud aftappunten.
- ✓ Gebruik alleen koud water voor bereiding van voeding of drank.

LOOD IN DRINKWATER

Als er loden waterleidingen aanwezig zijn in de kinderopvanglocatie of bij twijfel daarover, mag alleen flessenwater gebruikt worden voor de bereiding van voeding of drank. Dit is een verplichting, geen aanbeveling (art. 25 van het kinderopvangbesluit).

Lood is een ongewenste stof in drinkwater omdat lood zelfs in kleine hoeveelheden al een effect kan hebben op de gezondheid. Baby's en jonge kinderen (< 6 jaar) zijn het meest kwetsbaar. Lood heeft o.a. effect op de ontwikkeling van de hersenfuncties wat kan leiden tot intellectuele achterstand, leermoeilijkheden en aandachtstoornissen.

Hoe herken je loden leidingen?

In oudere gebouwen is er een grotere kans dat er nog loden leidingen en/of onderdelen aanwezig zijn in de binneninstallatie. Om lood in de binneninstallatie te herkennen kan je gebruikmaken van onderstaand beslissingschema:

Extra tips:

- ✓ een loden waterleiding is grijs van kleur. Laat je niet misleiden door geverfde leidingen;
- ✓ aantikken met een metalen voorwerp geeft een dof geluid;
- ✓ loden leidingen zijn vaak dikke, kronkelige buizen.
- ✓ Let op voor eventuele leidingen in de muur of onder vloeren.

LOOD IN VERF

In tal van oude woningen (gebouwd voor 1960), vindt men nog oude verflagen die zeer veel lood bevatten. Wanneer de verflagen in slechte staat zijn en de verf afschilfert, kunnen kinderen een loodintoxicatie oplopen door verfschilfers in de mond te steken. Zij worden ook blootgesteld door de inname van stof, dat ontstaat bij renovatiewerken. Kinderen zijn bijzonder gevoelig voor loodintoxicatie, omdat hun zenuwstelsel in ontwikkeling is. Bovendien hebben ze de neiging om alles in de mond te steken en de digestieve absorptie is bij hen vollediger dan bij volwassenen.

AANBEVELINGEN:

- ✓ waak erover dat de verf niet beschadigd is of afschilfert. Loodhoudende verf smaakt zoet zodat peuters en kleuters geneigd zijn hiervan te snoepen;
- ✓ bedek uit voorzorg verf in slechte staat of verwijder ze volledig om elk risico op blootstelling te vermijden.

ASBEST

Asbest is gevaarlijk voor de gezondheid. De aanwezigheid van asbestvezels in de lucht kan verschillende ziektes veroorzaken zoals asbestlong, longvlies-, long- en strottenhoofdkanker. Het gebruik en de verkoop van asbest is ondertussen verboden.

AANBEVELINGEN:

- ✓ dateert je gebouw van vóór 1998, ga dan na of er asbest aanwezig is. Het bevindt zich vooral in cementgolfplaten, dakleien, gevelleien, bloembakken of asbestisolatie rond verwarmingsbuizen;
- ✓ het is vooral gevaarlijk als het materiaal beschadigd is, omdat er dan asbestvezeltjes in de lucht komen. Als het asbestmateriaal niet beschadigd is, kan je het best onaangeroerd laten.

Meer info over het herkennen van en het omgaan met asbesthoudend materiaal vind je op: www.asbestinfo.be

VERBRANDINGSPRODUCTEN

KOOLSTOFMONOXIDE (CO)

Koolstofmonoxide (CO) is een zeer gevaarlijk gas. Je ruikt en ziet het niet, je proeft en voelt het niet. Bij inademing krijg je hoofdpijn, word je misselijk en moe, kan je braken en val je vrij snel flauw. Je kan er van sterven.

CO komt vrij bij verbranding van fossiele brandstoffen zoals gas, hout, mazout, kolen en petroleum als er niet voldoende zuurstof aanwezig is en kan veroorzaakt worden door het slecht werken van verwarmingstoestellen, of schoorsteen of te weinig ventilatie. Kinderen zijn gevoeliger voor CO-vergiftiging en de gevolgen zijn ernstiger.

AANBEVELINGEN:

- ✓ laat alle verwarmingstoestellen jaarlijks of om de 2 jaar onderhouden volgens de aanwijzingen van de fabrikant (www.vlaanderen.be/nl/bouwen-wonen-en-energie/onderhoud-en-kwaliteit/verplicht-onderhoud-van-uw-cv-installatie-centrale-verwarming);
- ✓ gebruik geen verbrandingstoestel zonder gesloten afvoer naar buiten;
- ✓ zorg voor voldoende ventilatie van de binnenruimtes (aanvoer verse lucht);
- ✓ let op de kleur van de vlammen (gele vlam wijst op slechte verbranding).
- ✓ Zorg ervoor dat het rookgasafvoerkanaal in goede staat is en regelmatig wordt gereinigd
- ✓ Let op met verplaatsbare petroleumkachels: gebruik ze beter niet in aanwezigheid van kinderen
- ✓ Laat de motor van de auto niet draaien in de garage indien deze aansluit aan de woning.

Meer info :

<http://www.gezondheidsmilieu.be/nl/subthemas/koolstofmonoxide-462.html>

WIEROOK EN KAARSEN

Bij smeulen van wierook ontstaat rook. Rook bestaat uit verbrandingsgassen en vaste deeltjes fijn stof. Ongeveer dezelfde verontreinigingen ontstaan bij het branden van kaarsen, waxine, olie, gel, enz. De verbrandingsproducten vormen een mengsel van honderden verschillende schadelijke stoffen. Deze stoffen hebben een nadelige invloed op de luchtwegen en longen, en op hart en bloedvaten.

AANBEVELINGEN:

Brand geen wierook, kaarsen, waxine, olie, gel, enz.

TEMPERATUUR EN VOCHTIGHEID

Indien de temperatuur en vochtigheidsgraad te hoog of te laag is, voelt de omgeving lastig en vermoeiend aan. Daarnaast is een vochtige omgeving een ideaal klimaat voor huisstofmijten en schimmels.

Type ruimte	Ideale temperatuur
gemeenschappelijke ruimte	20°C
slaapkamer	18°C

De relatieve vochtigheid ligt in de zomer best tussen 30% en 80% en in de winter nooit langdurig hoger dan 55%.

AANBEVELINGEN:

- ✓ zorg met behulp van bijvoorbeeld zonnewering of luifel dat de zon in de zomer en vooral tijdens hittedagen niet rechtstreeks binnen schijnt;
- ✓ pak vochtproblemen aan: bv. lekkage, regendoorslag, optrekkend vocht of water, ... ;
- ✓ koken, poetsen en een drogende was kunnen de vochtigheid doen stijgen. Verlucht extra ;
- ✓ zet de dampkap aan van even voor tot lang genoeg na het koken;
- ✓ voorzie goede isolatie in combinatie met een goede ventilatie, ook in de winter.

HITTE EN OZON

Baby's en jonge kinderen zijn erg gevoelig voor hitte.

AANBEVELINGEN:

- ✓ regelmatig insmeren met zonnecrème van voldoende hoge beschermingsfactor;
- ✓ laten spelen op een beschaduwde plaats;
- ✓ regelmatig water laten drinken.

Meer info: www.zorg-en-gezondheid.be/hittealarm

LUCHTVERFRISSEERS, VERF, LIJM, SCHOONMAAKMIDDELEN

Deze producten bevatten schadelijke oplosmiddelen (vluchtige organische stoffen) en verdampen tijdens en na het gebruik. Ze kunnen irritatie van ogen, neus en keel, vermoeidheid, hoofdpijn, ademhalingsproblemen en allergie. Dit geldt ook voor vlekken verwijderaars.

AANBEVELINGEN:

- ✓ gebruik geen spuitbussen in het bijzijn van de kinderen;
- ✓ Voer geen renovatiewerken of schilderwerken uit in het bijzijn van de kinderen.
- ✓ Tijdens en enkele maanden na renovatiewerken, schilderen van muren,... extra verluchten. Dit geldt ook bij verf op waterbasis.
- ✓ gebruik voor het knutselen verf en lijm op waterbasis. Verlucht tijdens en na het gebruik ervan;
- ✓ gebruik geen luchtverfrissers, parfums of etherische oliën. Bij slechte geurtjes verlucht je best door het raam te openen;

SCHOONMAKEN

Effectief schoonmaken is cruciaal in elke kinderopvang. Door goed te reinigen kan men stof, allergenen en de meeste micro-organismen verwijderen.

AANBEVELINGEN:

- ✓ beperk stof. Vooral stof op oppervlakten waar veel activiteiten doorgaan moet regelmatig schoongemaakt worden;
- ✓ Verlucht tijdens en na het poetsen;
- ✓ Respecteer de dosering van het aanbevolen schoonmaakmiddel.
- ✓ Allesreinigers zijn in eerste instantie te verkiezen boven producten voor een specifiek gebruik; deze laatste zijn vaak agressiever
- ✓ Vermijd het gebruik van schoonmaakmiddelen met een gevaarssymbool (dit is aangeduid met een logo op het etiket)
- ✓ Vermijd het gebruik van schoonmaakmiddelen met allergene geurstoffen (staan vermeld op de verpakking).
- ✓ gebruik geen spuitbussen (bv schoonmaakmiddelen). Spuitbussen verspreiden een nevel die gemakkelijker ingeademd kan worden;
- ✓ laat geen natte sopdoeken en dweilen in emmers achter om groei van bacteriën en schimmels te voorkomen;
- ✓ ontsmet alleen indien het echt nodig is:
 - een epidemie;
 - bevuilding door bloed, braken, diarree;
 - bepaalde ziektes;
- ✓ vermijd het gebruik van bleekwater, zeker in aanwezigheid van kinderen. Hierbij komen schadelijke dampen vrij. Meng geen chloorhoudende producten (natriumhypochloriet, bleekwater, javel) met andere schoonmaakproducten of warm water.

Meer info:

<http://www.kindengezin.be/kinderopvang/sector-babys-en-peuters/veiligheid-en-gezondheid/hygiene/>

GARAGES EN OPSLAGPLAATSEN

Indien er in hetzelfde gebouw van het kinderdagverblijf een garage, een werkplaats of een opslagplaats aanwezig is, kunnen vervuilende stoffen uit deze ruimtes in de ruimtes waar kinderen worden opgevangen terecht komen. Ze kunnen irritatie van ogen, neus en keel, vermoeidheid, hoofdpijn, ademhalingsproblemen, allergie en op lange termijn kanker veroorzaken. Ook in stilstand, na het rijden, produceert de auto vervuilende stoffen door de afkoelende motor en uitdamping van de brandstoftank.

AANBEVELINGEN:

- ✓ vermijd luchtcirculatie tussen de parkeergarage of opslagplaats en de leefruimten
- ✓ sla geen producten, resten van verven en dergelijke op tenzij deze hermetisch afgesloten zijn;
- ✓ ventileer de garage en werkplaats.

GEVAARLIJKE PRODUCTEN

AANBEVELINGEN:

Gevaarlijke producten horen niet thuis in de kinderopvang. De FOD heeft 9 levensreddende tips opgesteld die je op <http://www.gevaarsymbolen.be/nl> kan raadplegen.

- ✓ Lees het etiket! Check de gevaarsymbolen, gevaaraanduidingen en volg de voorzorgsmaatregelen volledig op
- ✓ Doe altijd de dop op de fles of sluit de verpakking. Ook tijdens het gebruik!
- ✓ **Bewaar chemische huishoudproducten buiten het bereik van kinderen of gebruik een kinderslot.**
- ✓ **Laat kinderen niet rondlopen waar gevaarlijke producten gebruikt worden.**
- ✓ Draag aangepaste bescherming (masker, handschoenen,...)
- ✓ Verlucht goed en werk met een open raam als u binnen met gevaarlijke producten werkt
- ✓ Eet, rook of drink niet als u met gevaarlijke producten werkt.
- ✓ Hou ontvlambare producten uit de buurt van vuur of warmtebronnen.
- ✓ Bewaar de producten in de oorspronkelijke verpakking. Giet ze nooit over in een andere fles of verpakking.

Denk bij gevaarlijke producten bv. aan ontstoppers, onderhoudsproducten, verven, slakkenkorrels, ... maar ook natuurlijke producten zoals etherische oliën kunnen schadelijk zijn bij inname.

Sommige producten zijn enkel schadelijk na beschadiging zoals gebroken kwikthermometers, spaarlampen of TL-lampen.

- ✓ Spaarlampen en TL-lampen mogen veiligheidshalve niet vervangen worden in het bijzijn van de kinderen. Deze bevatten een kleine hoeveelheid kwik. Bij stukgaan moeten de correcte opruimprocedures gevolgd worden. Kwik kan gevolgen hebben voor de neurologische ontwikkeling van het kind;
- ✓ In kwikkoortsthermometers bevindt zich een veel grotere hoeveelheid kwik dan in spaarlampen. Gebruik daarom geen kwikkoortsthermometers meer. Breng ze naar het containerpark. Gebruik digitale koortsthermometers.

Meer info over kwik, o.a. opruimprocedures voor spaarlampen:

www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Wetenschappelijk/Rapporten/2011/mei/GGD_riichtlijn_medische_milieukunde_Kwik_in_het_binnenmilieu_en_gezondheid

ONGEDIERTE

Ongedierte hoort niet thuis in de kinderopvanglocatie.

Gebruik geen bestrijdingsmiddelen in de omgeving van kinderen (tenzij het niet anders kan bv kakkerlakken), de meeste van deze middelen zijn giftig. Voorkomen is ook hier beter dan genezen.

AANBEVELINGEN:

- ✓ pak vochtproblemen aan;

- ✓ verwijder alle afvalrestjes of gevallen etenswaren. Doe de afwas nog dezelfde dag;
- ✓ omdat afval insecten aantrekt, verzamel het afval in een gesloten afvalcontainer. Je verwijdert afval dagelijks en vaker als nodig;
- ✓ poets regelmatig;
- ✓ dicht spleetjes en gaatjes in de muren of bij vensters. Dit zijn namelijk ideale schuttingsplaatsen of doorgangen voor ongedierte om binnen te komen;
- ✓ plaats horren voor de ramen.

Meer informatie:

<https://www.zonderisgezonder.be/bestrijdingsgids>

BUITENZANDBAK

Zandbakken zijn bijzonder aantrekkelijk voor honden, katten en ongedierte.

AANBEVELINGEN:

- ✓ voorzie maatregelen om katten en honden uit de zandbak te weren. Span een vocht doorlatende afdekking (bv net) over de zandbak minimaal tien centimeter boven het zand;
- ✓ houd de zandbak vrij van verontreinigingen (straatvuil, glas, plastic, blikjes, sigarettenpeuken);
- ✓ laat kinderen de handen wassen na het buitenspelen;
- ✓ laat kinderen niet eten in de buurt van de zandbak;
- ✓ inspecteer de zandbak voor gebruik;
- ✓ verwijder uitwerpselen van honden en katten zo snel mogelijk uit de zandbak;
- ✓ ververs het zand jaarlijks, of als er uitwerpselen van honden of katten gevonden zijn.

(VERPLAATSBAAR) ZWEMBAD

Een zwembadje kan bij warm weer verkoeling brengen. Naast verdrinkingsgevaar kan het badje ook een bron zijn van kiemen.

AANBEVELINGEN:

- ✓ reinig het zwembad alvorens met water te vullen;
- ✓ ververs dagelijks het badwater met water van drinkwaterkwaliteit;
- ✓ reinig het bad na gebruik. Spoel goed na om zeker te zijn dat alle resten van het reinigingsproduct verdwenen zijn;
- ✓ verwijder bij een stoelgangincident onmiddellijk al het zwembadwater en reinig het bad goed;
- ✓ voorwerpen en attributen waarmee kinderen en het badwater in contact komen, dienen van materialen vervaardigd te zijn die gemakkelijk gereinigd kunnen worden;
- ✓ let op dat de kinderen niet kunnen vallen of uitschuiven op het nat oppervlak in en rond het zwembad;
- ✓ tref maatregelen zodat (huis)dieren niet in het water kunnen komen.

HOOGSPANNINGSLIJNEN

Er werd al erg veel onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke gezondheidseffecten. Er werd bij bevolkingsonderzoeken een statistisch verband gevonden tussen wonen in de buurt van hoogspanningslijnen en het meer voorkomen van kinderleukemie. Het gaat om een statistisch verband, dat wil niet zeggen dat er is aangetoond dat magnetische velden de oorzaak zijn van het meer voorkomen van leukemie (dan is het een oorzakelijk verband). Om te bewijzen dat dat magnetisch veld de oorzaak is, was er bevestiging nodig uit onderzoek op proefdieren en op cellijnen. Dat bijkomend onderzoek heeft nooit kunnen aantonen dat de velden de oorzaak van het meer voorkomen van kinderleukemie zijn. De meest recente wetenschappelijke studies kunnen het statistisch verband bovendien ook niet of bijna niet meer terugvinden wat het verband tussen kinderleukemie en magnetische velden verzwakt. Op dit moment zijn er geen wetenschappelijk onderbouwde studies die wijzen op andere mogelijke gezondheidseffecten.

AANBEVELINGEN

In de Mededeling aan de leden van de Vlaamse Regering over nieuwe luchtlijnen op hoge spanning (VR 2012 0106 MED.0252/1) zijn een aantal aanbevelingen opgenomen over kinderopvangvoorzieningen in de buurt van hoogspanningslijnen:

- ✓ Het overspannen van scholen en kinderopvangvoorzieningen bij de inplanting van nieuwe hoogspanningslijnen zoveel mogelijk vermijden. De overheid oefent controle hierop uit in het kader van de milieueffectrapportage die nodig is bij hoogspanningslijnen
- ✓ Geen nieuwe scholen en kinderopvangvoorzieningen plaatsen in de magneetveldzone van bestaande hoogspanningslijnen.
- ✓ Licht de kinderopvanglocatie in de buurt van hoogspanningslijnen, dan kan je de magnetische velden laten berekenen. Neem hiervoor contact op het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie via milieu.gezondheid@lne.vlaanderen.be of via 02 553 11 31.
- ✓ Meer informatie op <http://www.lne.be/hoogspanning> of www.bbemg.be

ZENDANTENNES EN DRAADLOZE COMMUNICATIE APPARATEN

Als rapporten van experts worden samengelegd, dan is de conclusie dat wetenschappelijk onderbouwd onderzoek niet kan bewijzen dat elektromagnetische straling van toepassingen zoals gsm, zendantennes, draadloos internet en draadloze telefoons (zgn. DECT-telefoons) schadelijk is, op voorwaarde dat de normen niet overschreden worden.

Wetenschappers kunnen op dit ogenblik wel nog geen definitieve uitspraak doen over langetermijneffecten omdat draadloze toepassingen nog niet zolang zo intensief gebruikt worden.

Onderzoek hiernaar werd al opgestart, maar de resultaten zijn pas over enkele jaren ter beschikking. Er gebeurde wel al veel onderzoek op proefdieren en op cellijnen om het effect op lange termijn in te kunnen schatten. Op basis van dat onderzoek verwachten wetenschappers geen effecten op lange termijn.

Wanneer het gaat over mogelijke effecten van straling op de gezondheid vormen kinderen een bijzondere doelgroep. Er zijn echter geen aanwijzingen dat bij de huidige normering over de zendantennes of bij productnormen zoals die zijn vastgelegd gevaren voor de gezondheid van kinderen zouden bestaan. Vrijblijvend kunnen er wel een aantal aanbevelingen worden opgevolgd om de straling bij kinderen te beperken.

AANBEVELINGEN

De overheid legt normen op voor zendantennes en producten die draadloos werken. Ook al zijn er op dit moment geen wetenschappelijk onderbouwde aanwijzingen dat straling afkomstig van gsm-toestellen, draadloze toepassingen, Wi-Fi en DECT-telefoons op langetermijn ongezond zou zijn, kunnen er vrijblijvend een aantal aanbevelingen worden gevolgd om de blootstelling aan straling te verminderen. Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op het principe van 'prudent avoidance' of verstandig vermijden.

Bij het gebruik van gsm-toestellen:

- ✓ Beperk de beltijd. Vermijd onnodige of te lange telefoongesprekken met je gsm: hoe langer je belt, hoe langer je wordt blootgesteld aan straling. Omdat een gsm dicht bij het hoofd wordt gehouden, is een persoon die belt blootgesteld aan een relatief groot stralingsniveau.
- ✓ De blootstelling is het hoogst tijdens de eerste seconden wanneer het toestel verbinding zoekt. Wacht dus best even voordat je je gsm tegen je oor drukt.
- ✓ Wanneer je blootstelling wenst te verminderen, is het gebruik van een oortje (met draad of draadloos) een goede optie. Of zet je luidspreker aan.
- ✓ Stuur sms-berichten in plaats van te bellen. Wanneer je een bericht verstuurt, is de blootstelling veel minder. Je houdt je mobiele telefoon immers op enige afstand van het lichaam. Bovendien zendt je gsm slechts een kort signaal uit.
- ✓ Bel bij voorkeur op plaatsen met een goede ontvangst. Je gsm past zijn zendvermogen automatisch aan om een goede verbinding kwaliteit te verzekeren. Bv. in een voertuig, lift, ondergrondse parking of gewoon op een plaats waar het netwerk niet is uitgebreid, heb je slechte ontvangst en vergroot je gsm vanzelf zijn vermogen. Daarbij neemt ook de blootstelling toe.
- ✓ Zet het gsm-toestel uit als je het niet nodig hebt, bv. als je gaat slapen.

Bij het gebruik van laptops:

- ✓ Zet de draadloze netwerkverbinding op de laptop uit als je die niet nodig hebt. Gebeurt dit niet dan zoekt de laptop continu verbinding met het netwerk (met een verkorte levensduur van de accu tot gevolg).
- ✓ Als men er dan nog voor kan zorgen dat het 'access point' zich niet vlakbij een plaats bevindt waar kinderen lange tijd verblijven, zal de blootstelling aan straling nog meer beperkt worden.

Bij het gebruik van routers/access points/DECT-telefoons:

- ✓ Zorg ervoor dat het basisstation op één meter afstand staat van de plaats waar kinderen langdurig verblijven.